



جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهر هیدج

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

## بررسی حقوق و تکالیف مؤثر در حفظ کرامت زن در سبک زندگی اسلامی

استاد راهنمای:

سرکار خانم لیلا بیگوردی

پژوهشگر:

پریسا صالحی

1395 بهار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

مدرسه علمیه‌ی الزهرا (سلام الله علیها) شهر هیدج

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

# بررسی حقوق و تکالیف مؤثر در حفظ کرامت زن در سبک زندگی اسلامی

استاد راهنمای:

سرکار خانم لیلا بیگوردی

پژوهشگر:

پریسا صالحی

بهار 1395

## تحمیده

حمد و سپاس یگانه معبود آفرینش را که به وسعت واژه‌ی «یا حنان و یا منان» بر این حقیر در

قصصیز منت نهاد به حکم رحمانیتش، مسیر طاعتش را سرلوحه‌ی زندگانی ام قرار دهم.

آن بی‌همتای عزیز را شاکرم که به حول و قوه‌ی لایتناهی اش امان ایمانم داد و به کرامتش، بر

من انعام عبودیت بخشید.

هر قدم را که ضلالت پیمود، چراغ توبه‌ای بر من منور نمود و هر چشمی و زبانی که از این

کالبد خاکی، خطارفت، فرصت استغفار...

حمدگویان بر کرانه‌ی بی‌کران مهرش، قلم بینش در دست، اندیشه‌ام را در ورای اندیشه‌ها نقش

می‌کشم، باشد که تحریر این لوح، بر سطر سطر واژه‌های تحمید، جرعه نوش معرفت الهی گردد.

پس، توفیقم ده ای رب جلیل... !

## تقدیمیه

تقدیم به:

تجسم تام زیبایی، نور دیدگان رسول، فاطمه‌ی زهرا (علیها السلام) که به نور وجودش، مقام زن را عزت بخشید و به برکت کرامتش مقام زنانی چون مریم و آسیه (علیهمالسلام) را بر جریده‌ی لوح کلام وحی ثبت نمود.

تقدیم به:

موعد خوبان، یوسف زهرا، نور عالم تاب آفرینش، حضرت صاحب الزمان (عجل الله تعالیٰ وfrage- الشریف) و رهبر عزیzman حضرت آیت الله خامنه‌ای که در عصر غیبت و تنگ‌دلی، ما را به انتظاری سبز فرا می‌خواند.

و تقدیم به :

گل زیبای باع زندگی مان؛ فاطیما

زنی نتواند به ادامه زندگی زناشویی بپردازد، اسلام با راه کار حق طلاق های اختصاصی زنان، حافظ ارجمندی زن گشته است.

سبک زندگی اسلامی، حافظ کرامت زن در جامعه نیز هست و به همین منظور، برای زن دستور حجاب را صادر می کند، اما برای مصون ماندن تمام جامعه از گزند های جنسیتی، همگان را ملزم به رعایت عفاف نموده تا بواسطه این دستورات مانع از پستون شینی زنان شود و سلامت جامعه را رقم بزنند. گاهاً نیز محدودیت هایی را برای زنان عنوان می کند که بنابر مصالح شریعت همین محدودیت ها، مصون ماندن زن از آسیب ها را تضمین می کند. دین اسلام مشارکت سازنده زنان در تمام ابعاد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی را در کنار اعلام استقلال زنان، امری در اوج اهمیت عنوان می کند که در این زمینه، زن در جایگاهی بس مهم قرار دارد؛ به گونه ای که اگر می خواهد حضور سالم در جامعه را تجربه کند با رعایت شاخص های مشارکت های مطلوب می تواند در جامعه نیز، موفق باشد. قابل ذکر است که همه ای این راه کارها نیز، متوجه شخص زنان نیست؛ گاهی متوجه والدین و مردان و گاهی متوجه همه افراد جامعه است. و در نهایت هم همه افراد جامعه باید بکوشند که بوسیله ای عزت بخشی به زنان، خانواده و جامعه ای سالم را داشته باشیم.

گفتگویی است که بیانات مبصرانه و مدبرانه ای مقام معظم رهبری در تمامی مباحث مذکور نیز، نشان از اهمیت داشتن این موضوع برای ایشان دارد که این پژوهش از این نعمت بزرگ برای پاسخ گویی به سؤال مطرح شده نیز بهره گرفته است.

بنابراین اسلام در تمام شئونات الهی خود، حافظ عزت و کرامت زن است و همواره عنایت خود را جهت کمال زن و استكمال بشریت توسط تکامل زن به وی ابراز داشته است.

از این روی به نظر می‌رسد که راهکارهای حفظ عزت و کرامت زنان نیاز به تحلیل و بررسی و تحقیق عملی دارد. ولی این راهکارها با موانعی چون؛ نفوذ آراء غرب در میان زنان و نسل جوان، تفکرات و باورهای غلط راجع به زنان در خانواده و جامعه، دور شدن از تربیت اسلامی و برخی قوانین و... رو بروست و از همین جهت هم نیاز به کار و پژوهش بیشتر دارد. در این راستا برای کارهای پژوهشی آتی که می‌توانند موجب تحقق عملی سؤال مقام معظم رهبری (دامت برکاته) در خانواده‌ها و جامعه باشند؛ بررسی موانع تحقق کرامت زن در خانواده و جامعه به عنوان موضوع پیشنهاد می‌گردد.

## فهرست منابع

قرآن کریم

نهج البلاغه

### منابع فارسی

1. آذرنوش، آذرتاش، فرهنگ معاصر عربی - فارسی بر اساس فرهنگ عربی- انگلیسی هانسور، چاپ یازدهم، تهران، نشر نی، 1371.
2. اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ قرآن کریم، چاپ چهارم، انتشارات نوید اسلام، 1390.
3. اسلامی، نعیمه و دیگران، حريم ریحانه، چاپ سیزدهم، تهران، نشر نگار نور، 1389.
4. بندریگی، محمد، فرهنگ المنجد عربی- فارسی، چاپ اول، تهران، نشر ایران، 1375.
5. بهرام پور، ابوالفضل، سوره‌ی نور شعاع عفت، چاپ اول، قم، انتشارات آوای قرآن، 1385.
6. جعفری سیریزی، عبدالوحید، فراسوی نقاب، چاپ اول، تهران، نشر شاکر، 1382.
7. جوادی‌آملی، عبدالله، زن در آینه جلال و جمال، چاپ نوزدهم، قم، نشر إسراء، 1388.
8. حریری، یوسف، فرهنگ اصطلاحات قرآنی، نشر هجرت، چاپ اول، قم، 1378.
9. حق شناس، سید جعفر، نظام اسلامی و مسئله حجاب، چاپ دوم، قم، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان، 1387.
10. حیدری‌نراقی، علی محمد، حق‌الناس، چاپ دوم، تهران، انتشارات مهدی نراقی، 1386.
11. خامنه‌ای، سیدعلی، قطره از دریا نشانی می‌دهد، چاپ دوم، تهران، انتشارات مسیا، 1391.
12. .....خانواده به سبک ساخت یک جلسه مطول مطوطی در محضر مقام معظم رهبری، چاپ اول، موسسه ایمان جهادی، تهران، 1392.
13. خمینی‌موسوی، روح‌الله، صحیفه‌ی نور، ج 6، تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، 1361.
14. دشتی، محمد، نهج‌الحیا، فرهنگ سخنان حضرت زهرا (علیها السلام)، تهران، موسسه تحقیقاتی امیرالمؤمنین، 1372.
15. رحیم‌پورازغدی، حسن، عفاف نماد هویت انسانی، تهران، نشر سنابل، 1390.
16. زیبایی‌ژزاد، محمدرضا، محمد تقی سبحانی، درآمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام، چاپ سیزدهم، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان، 1390.
17. سalarی‌فر، محمدرضا، درآمدی بر نظام خانواده در اسلام، چاپ ششم، قم، نشر هاجر، 1389.
18. طاهری‌نیا، احمد، حضور زن در عرصه‌های اجتماعی-اقتصادی از نگاه آیات و روایات، چاپ اول، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی رحمه‌الله، 1389.

19. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ج 2 و 4، چاپ دوم، بنیاد علمی فکری علامه طباطبایی، 1364
20. .....، زن در قرآن، چاپ اول، قم، نشر هاجر، 1387
21. عالسوند، فریبا، زن در اسلام، جلد 1 و 2، چاپ اول، قم، نشر هاجر، 1390
22. فتاحیزاده، فتحیه، زن در تاریخ و اندیشه‌ی اسلامی، چاپ چهارم، بوستان کتاب، 1390.
23. فلاح‌زاده، محمدحسین، درسنامه فقه، ج 2، چاپ دوم، قم، نشر دانش حوزه، 1388
24. کتاب مقدس تورات، سفر جامعه، چاپ جدید، بی‌جا، بی‌تا.
25. کوثری، یداله، بهداشت روانی خانواده، چاپ اول، نشر زمزم، هدایت، 1390
26. مرتضوی، سید ضیاء، امام خمینی و الگوهای دین شناختی در مسائل زنان، چاپ اول، دفتر انتشارات مرکز تبلیغات اسلامی، 1378.
27. مطهری، مرتضی، آزادی معنوی، چاپ چهل و نهم، قم، انتشارات صدرا، 1390
28. .....، مسئله حجاب، چاپ نود و هفتم، قم، انتشارات صدرا، 1391
29. .....، نظام حقوق زن در اسلام، چاپ پنجم و سوم، قم، انتشارات صدرا، 1389
30. محمدی‌ری‌شهری، محمد، تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، ترجمه حمیدرضا شیخی، قم، انتشارات دارالحدیث، 1387.
31. نظامی، علی، گلزار عفت، چاپ اول، تهران، نشر مهین نو، 1385.
32. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج 2 و 3، چاپ چهل و دو، انتشارات دارالکتب اسلامیه، 1385

#### منابع عربی

33. ایروانی، باقر، دروس تمہیدیه فی الفقه الاستدللی، ج 2، قم، نشر هاجر، 1393
34. حرعاملی، محمدبن‌الحسن، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشیعه، ج 12، 14، 15، داراحیالتراث-العربی، 1391ق.
35. صدقی، محمدبن علی بن بابویه، الخصال، ج 2، نشر اسلامی، 1362
36. طبرسی، رضی‌الدین، مکارم‌الاخلاق، ج 1، چاپ دوم، تهران، نشر صبح پیروزی، 1390
37. قطب، سید، فی ظلال القرآن، ج 6، چاپ هفتم، دارالشرق، 1400ق.
38. کلینی، محمدبن یعقوب، الكافی، ج 3، دارالکتب اسلامیه، 1365
39. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج 81 و 100 و 103 و 104، داراحیاء التراث العربی، 1403ق.
40. نوری، محمدحسین، مستدرک الوسائل، ج 1، 14، 3 و 15، موسسه آل‌البیت، 1407ق.
41. یزدی، سید کاظم، العروه الونقی، ج 2، موسسه دارالقصیر، 1416ق.

#### منابع دیجیتالی

42. سایت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، [1394/4/12-www.khmenei.ir](http://www.khmenei.ir)

43. سایت موسسه تحقیقاتی اهلالبیت (علیهالسلام) پرتال جامع مقالات پژوهش اسلامی 1395/1/30
44. نرم افزار دانشنامه قرآن کریم مشکات، نگارش دوم، موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان
45. دانشنامه آزاد ویکی پدیا، www.wikipedia.ir 1395/2/15